איבא דאמרי המלוה חבירו (בסמר) לעשר שנים אין שביעית משמטתו • אומר ר"מ דהלכה כליסגא בתרא דה"נ מתני' מסייע ליה וקשיא לליסגא קמא (מ) ובאחרות הגיה ר"ת *זמן עשר (כסף) כי יצאו ולא במשפט בחלי ימיו יעזבנו:

המוסר שטרותיו לב"ד • פירש הקונטר' דהייט פרוזבול ולא נראה דהא במסכת שביעית (פ"י מ"ב) תני המוסר שטרותיו לב"ד והדר קתני פרוזבול אינו משמטת אלמא תרי מילי נינהו לכך נראה דתרי מילי נינהו ומוסר שטרותיו לב"ד מדאורייתא אינו משמט:

ושמואל אומר אין לו עליו אונאה • וא"ת מי דמי הכא השביעית ודאי עקר אבל התם מי יימר דעקר כדאמרי' בהחב (ב"מ דף מ"ח:) [שמא לא יהא בו אונאה] וי"ל דה"נ מי יימר דעקר שמא יפרע לו קודם:

על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה • פי' הקונטרס על מנת כו' כלומר אני מבטיחך מאונאה שאין בו והרי יש בו אונאה דהויא מקח טעות שכתם (ג) ולא נראה דהיכי מדמה ה"נ על מנת שלא תשמטני שביעית שביעית משמטה והתם לא שייך טעמא דמקח טעות ולכך פי' רש"ס ע"מ שאין בו אונאה משמע שלא יחול איסור לאו דלא הוטו על המקח וע"כ הוא חל שאין יכול לבטל (ג) מאותה אונאה ע"מ שאין לך עלי אונאה כלומר שלא תתבע לי האונאה אלא תמחול לי תנאו קיים וה"נ על מנת שלא תשמטני שביעית כלומר שלא יחול איסור שביעית אם אקח ממך אחר המשמטה שביעית משמטתו והשתא ניחא שהן שוין: אמר

ואע"ג דהשתא לא קרינן ביה לא יגוש סוף אתי לידי לא יגוש מתיב **רב כהנא** אומדים כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז בידו בין ליתן מכאן ועד ל' יום ובין ליתן מכאן ועד עשר שנים ואי אמרת שביעית משמטתו כולהו נמי בעי שלומי ליה? **אמר רבא** הב"ע במלוה על המשכון ובמוסר שטרותיו לב"ד דתנן *המלוה על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמיטין **אביי** דאמרי א"ר יהודה אמר **שמואל** המלוה את חבירו לעשר שנים אין שביעית משמטתו ואע"ג דאתי לידי לא יגוש השתא מיהא לא קרינן ביה לא יגוש, אמר רב כהנא אף אנן נמי תנינא אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלף זוז בידו בין ליתן מכאן ועד ל' יום ובין ליתן מכאן ועד עשר שנים ואי אמרת שביעית משמטתו כולהו נמי בעו שלומי ליה, **אמר רבא** הב"ע במלוה על המשכון ובמוסר שטרותיו לב"ד דתנן המלוה על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמיטין ואמר **רב יהודה** אמר **שמואל** האומר לחבירו "ע"מ שלא תשמטני שביעית" שביעית משמטת אמא קסבר שמואל מתנה על מה שכתוב בתורה הוא *וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל והא איתמר *האומר לחבירו "על מנת שאין לך עלי אונאה" רב אומר יש לו עליו אונאה ושמואל אומר אין לו עליו אונאה? הא איתמר עלה *אמר רב ענן לדידי מפרשא *ליה מינה השמואל לרב מתנה שאין לך עלי אונאה" אין לו עליו אונאה" רב מתנה שאין בו אונאה" הרי יש בו אונאה" רב מתנה "שלא תשמטני בשביעית" אין שביעית משמטתו "רב מתנה שלא תשמטני שביעית" שביעית משמטתו *תנא המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום סבר רבה בר בר חנה קמיה דרב למימר ה"מ במלוה בשטר דלא עבד אינש דטרח דכתב שטר בציר מתלתין יומין אבל מלוה על פה לא אמר ליה רב הכי אמר חביבי "אחד המלוה בשטר ואחד המלוה על פה תניא נמי הכי המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות משלשים יום אחד המלוה בשטר ואחד המלוה על פה אמר ליה שמואל לרב מתנה *לא תיתיב *אכרעיך עד דמפרשת לה להא שמעתא-מנא הא מילתא דאמור רבנן המלוה את חבירו סתם אינו רשאי לתובעו פחות מל' יום אחד המלוה בשטר ואחד המלוה על פה א"ל דכתיב °קרבה שנת השבע שנת השמטה ממשמע שנאמר "קרבה שנת השבע" איני יודע שהיא שנת שמטה אלא מה תלמוד לומר "שנת השמטה" לומר לך [*יש] שמטה אחרת שהיא כזו ואיזו, זו המלוה את חבירו סתם שאינו רשאי לתובעו בפחות משלשים יום *דאמר מר שלשים יום בשנה חשוב שנה* *ואמר רב יהודה אמר רב °הפותח בית הצואר בשבת חייב חטאת מתקיף לה רב כהנא וכי מה בין זה למגופת חבית? א"ל זה חבור זה אינו חבור. ואמר רב יהודה אמר רב שלשת לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב של יין ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה לא פסלוהו, מתקיף לה רב כהנא וכי מה בין זה למי צבע דתנן *רבי יוסי אומר מי צבע פוסלין את המקוה בשלשה לוגין? א"ל רבא התם מיא דצבעא מקרי רבא חמרא מזיגא מקרי, והתני רבי חייא הורידו את המקוה? אמר רבא לא קשיא הא רבי יוחנן בן נורי הא רבנן דתנן *שלשת לוגין מים*

ואע"ג דהשתא לא קרינן ביה לא יגוש סבר בשביעית לא קרינן ביה לא יגוש שהרי אם בא לגבות, בלא שביעית נמי אינו יכול, לא אמרי': כיון דלא קרינן ביה לא יגוש לא קרינן ביה, שמעון דסוף אתי לידי לא יגוש והכי משמע ביה קרא לא יגוש בומנו אתא לא קרא שמעה קודם לכן:

מוסר שטרותיו לב"ד • הוא פרוזבול שהתקין הלל שכתוב בו "מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי שאגבה כל זמן שאמרלה": **אין משמיטין** • דלא קרינן ביה "לא יגוש" שהרי אינו חובב לגוש: **נדידי מיפרשא לי לו' אין לו עליו אונאה** • שהמתנה על מה שכתוב בתורה תנאו קיים, ואם אמר לו "אין בו אונאה" אין זה מתנה שימחול לו אונאתו אלא הוא התנה עמו שאינו אונאה במכר זה והרי אינו רואים שיש בו אונאה, ובהאי מודה שמואל דיש לו עליו אונאה, ה"ל אם אמר לו (לזה הלוה) "מתנה שלא תשמטני תתא בשביעית" תנאי הוא זה ואע"פ שהתנה על מה שכתוב בתורה תנאו קיים תבא אם אמר לו "מתנה שלא תשמטני שביעית" שביעית משמטת שביעית אינה מסורה בידו להתנות שלא תהא השביעית משמטת, לפיכך אין כאן תנאי: **תכיבי** • תרגום של דודי רבי חייא אחי אביו היה: **שהוא כזו** • שקרויה שנה: **הפותח** • **בית הצואר** • שעשה פה לאוגן חדש: **חייב** • שתיקן כלי, הלי דנקט לה הכא משום דאמר רב יהודה לעיל המלוה את חברו לעשר שנים כו' ואותביה רב כהנא נקט נמי לגולהו הגך מילי דשמעתין דאמריהו רב יהודה ואותביה רב כהנא: **וכי מה בין זה למגופת החבית** • דאמרינן בפרק חבית שנשברה (שבת דף קמו.) דמתיז ראשה בשבת בסיף לפתוח את החבית: **זה** • דבית הצואר היה חיבור הלגר פתח-תיקון חדש בראשה אבל המגופה אע"פ שהיא טוחה על פי החבית בטיט אין זה חיבור והוה לה כפתוחה ועומדת: חסר קורטוב לא גרסינן ברב יהודה: **לא פסלוהו** • זיל בתר חזותא ויין אינו פוסל את המקוה ופסול מקוה במים שאובין מדרבנן הוא: **והתני ר' חייא** • שלשת לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין ומראיהן כמראה יין ונפלו למקוה: **הורידו את המקוה** • מהכשרו לפסול: **הא ר' יוחנן בן נורי** • רב כרבי יוחנן בן נורי דלחזיל בתר חזותא:

חסר

מגבה

טו ב מיי' סט הל' טו טוש"ע סט סעיף יא:

טז ג מיי' סט הל' ט טוש"ע סט סעיף י:

יז ד מיי' פ"ו מהלכות אישות הלכה ט סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח סעיף ה בהגה"ס:

יח ה מיי' פ"י מהלכות מכירה הל' ג סמג לאוין קט טוש"ע מ"מ סי' רכז סעיף כא:

יט ו מיי' פ"ט מהל' שמיטין הל' י סמג עשין סז טוש"ע מ"מ סי' סז סעיף ט:

כ ז ח מיי' פ"י מהל' מלוה הלכה ה סמג עשין לד טוש"ע מ"מ סי' עב סעיף א:

כא ט מיי' פ"י מהל' שכנים הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע מ"מ סי' שיז סעיף ג:

כב י מיי' פ"ז מהל' מקואות הלכה י סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי' לא סעיף כג:

כג כ מיי' סט הל' ח טוש"ע סט סעיף כד וסעיף כה:

גליון רב יהודה אמר שמואל המלוה את חברו לי' שנים אין שביעית משמטת ואע"ג דאחר עשר שנים אתי לידי לא יגוש השתא מיהא לא קרינן ביה לא יגוש. ומסייעא ליה מהא דתנן אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהא בידו אלף זוז בין ליתנם מיכן עד שלשים יום ובין ליתנם מיכן ועד עשר שנים ואי אמרת המלוה לעשר שנים שביעית משמטתו כולהו אלף זוז בעי לשלומי דהא אי אפשר לעשר שנים בלא שמיטה. ודחה ז"ל רבה ואמר מתני' במלוה על המשכון או במוסר שטרותיו לב"ד דכי הא גוונא (המלוה לעשר שנים) אינו משמט דתנן המלוה את חברו על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמטין. ואמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חברו על מנת שלא תשמטני שביעית כו' ואסיק' אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מינה דמר שמואל על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה. הכא נמי על מנת שלא תשמטני שביעית אין שביעית משמטתו על מנת שאין שביעית משמטתו שביעית שנת השבע איני יודע שהיא שנת השמטה מה ת"ל שנת השמטה אלא יש לך שמטה אחרת שמשמטת כשנת השבע ואינו היא זה המלוה את חברו סתם שאין רשאי לתובעו פחות מל' יום שהן חשובין כשנה דאמר מר שלשים יום בשנה חשובים שנה: אמר רב הפותח בית הצואר בבגד בשבת בשבת חייב חטאת. ואינו דומה למגופת החבית שמותר כי זה חיבור ומגופת החבית אינה חיבור. אמר רב ג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין (ומראיהן) ונפלו למקוה לא פסלוהו. ולא דמו למי צבע דפוסלין בג' לוגין דהתם מיא דצבעא מיקרי והכא חמרא מזיגא מיקרי. איני והתני ר' חייא הורידו את המקוה. כלומר ג' לוגין מים שנפל לתוכן קורטוב יין הורידו את המקוה מהכשירו. ופירק רבא רב דאמר כר' יוחנן בן נורי ור' חייא כרבנן דתנן (במקואות פ"ז מ"ה) ג' לוגין חסר

מגבה

קושיות לרבינו אליעזר ן' יהודה

מגבה

קושי לדברי שמואל דנראה סותרים דברי שמואל דתנא מתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל

גליון ואע"ג דאתי לידי לא יגוש השתא מיהא לא קרינן ביה לא יגוש. ומסייעא ליה מהא דתנן אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהא בידו אלף זוז בין ליתנם מיכן עד שלשים יום ובין ליתנם מיכן ועד עשר שנים ואי אמרת המלוה לעשר שנים שביעית משמטתו כולהו אלף זוז בעי לשלומי דהא אי אפשר לעשר שנים בלא שמיטה. ודחה ז"ל רבה ואמר מתני' במלוה על המשכון או במוסר שטרותיו לב"ד דכי הא גוונא (המלוה לעשר שנים) אינו משמט דתנן המלוה את חברו על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמטין. ואמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חברו על מנת שלא תשמטני שביעית כו' ואסיק' אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מינה דמר שמואל על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה. הכא נמי על מנת שלא תשמטני שביעית אין שביעית משמטתו על מנת שאין

גליון הפותח בית הצואר בבגד בשבת

גליון תוספות אינם סותרים זה את זה

חסרה

גליון אמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חברו לי' שנים אין שביעית משמטתו ואע"ג דאחר עשר שנים אתי לידי לא יגוש השתא מיהא לא קרינן ביה לא יגוש. ומסייעא ליה מהא דתנן אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהא בידו אלף זוז בין ליתנם מיכן עד שלשים יום ובין ליתנם מיכן ועד עשר שנים ואי אמרת המלוה לעשר שנים שביעית משמטתו כולהו אלף זוז בעי לשלומי דהא אי אפשר לעשר שנים בלא שמיטה. ודחה ז"ל רבה ואמר מתני' במלוה על המשכון או במוסר שטרותיו לב"ד דכי הא גוונא (המלוה לעשר שנים) אינו משמט דתנן המלוה את חברו על המשכון והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמטין. ואמר רב יהודה אמר שמואל המלוה את חברו על מנת שלא תשמטני שביעית כו' ואסיק' אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מינה דמר שמואל על מנת שאין לך עלי אונאה אין לו עליו אונאה על מנת שאין בו אונאה הרי יש בו אונאה. הכא נמי על מנת שלא תשמטני שביעית אין שביעית משמטתו על מנת שאין

גליון תוספות אינם סותרים זה את זה

חסר

ג) לפנינו הגרסא רבא. ד) כ"ה גרסת רבינו וס"ת דעל מנת שלא תשמטני (בנגין הפעיל) שביעית הוא כאילו אמר על מנת שלא תשמיט אתה הלוה את המוח בשביעית. כי שביעית הוא כמו בשביעית בדכתיב והשביעית תשמטנה (שמות כג יא):

ויד א מיי' פ"ט מהל' שמיטין הל' יד סמג עשין קמט טוש"ע מ"מ סי' סז סעיף ב וסעי' יג: [ויותר מבואר בתוס' דב"ב קמה: ד"ה ואין בשביעית כו']

ב"מ נא. כתובות פד.

ס"א לי

[תוספתא דב"מ פרק י]

* אחרי הסוגר"ת הגאון חיבורת. נ"ל דברי הגאון בעל הלכות בתיק הסוגר"ת הגאון בעל הלכות על המאוחר את חבירו סתם דאמר בגמ' פ"א [קידושין לו: וס"ב]

[עמ"ס תוס מיר כד: בד"ה אמר שמואל וכו' סיכום על זה]

גירסת מהר"ם ש"ר י: [נדה מד: מה.]

שבת מח.

מיכונין כט: מקואות פ"ז מ"ג

חולין כו. מקואות פ"ז מ"ה

חסר